

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Jen Edgren
Tel: 010-698 11 56
jen.edgren
@naturvardsverket.se

BESLUT
2025-04-07

Ärendenummer
NV-01039-25

Naturskyddsföreningen
Projekt vitryggig hackspett
info@naturskyddsforeningen.se

Utsättning av vitryggig hackspett

Beslut

Naturvårdsverket medger att Naturskyddsföreningens projekt Vitryggig hackspett får eller får låta frisläppa uppfödda vitryggiga hackspettar (*Dendrocopos leucotos*) inom utpekade fokustrakter i enlighet med det nationella åtgärdsprogrammet.

Tillståndet gäller till och med 31 december 2028, under förutsättning att;

Villkor

- högst 20 individer årligen frisläpps,
- fåglar som ska frisläppas hålls, föds upp och sätts ut på sådant sätt och på sådana platser som ger dem förutsättningar för ett liv i det vilda,
- utsättning inte sker om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- fåglar som frisläpps är ringmärkta med ringmärkningscentralens ringar,
- verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att fåglarna inte utsätts för onödigt lidande samt bedrivs med största möjliga hänsyn till såväl annat vilt som människor,
- fastighetsägaren och jakträttshavaren där fåglarna sätts ut har givit sitt medgivande,
- utsättningen sker i samråd med den nationella koordinerande länsstyrelsen,
- berörda länsstyrelser och regioner vid Polismyndigheten har underrättats om utsättningen innan den påbörjas,
- utsättning inom skyddade områden eller andra områden med särskilda bestämmelser inte görs om inte tillstånd till detta har lämnats av berörd myndighet,
- en kopia av detta tillstånd samt ett skriftligt personligt medgivande från behörig företrädare från Naturskyddsföreningens projekt Vitryggig hackspett medförs av den som bedriver verksamhet enligt detta beslut och,

- ni senast den 15 februari varje år till och med 2029 lämnar en skriftlig redogörelse över hur många individer som frisläppts, vilka avelshägn de utsatta fåglarna kommer ifrån, var de frisläppts och hur verksamheten bedrivits i övrigt. Ni ska även redogöra för hur de utsatta fåglarna klarar sig i det vilda samt effekterna av tidigare utsättningar. Märk redogörelsen med ovanstående ärendenummer.

Bakgrund

Ni har ansökt om förlängt tillstånd för att sätta ut ungar av vitryggig hackspett i syfte att förstärka den svenska populationen av arten (tidigare tillstånd dnr: NV-01430-22). Av er ansökan framgår bland annat följande;

Vitryggig hackspett är listad i kategorin akut hotad (CR) enligt den svenska rödlistan. De senaste åren har populationsutvecklingen varit positiv, delvis tack vare naturlig inflygning av fåglar från Finland till norrlandskusten. Det finns idag 50 - 60 individer i landet och 2024 bekräftades 12 häckningar. Dagens population i Mellansverige härstammar helt eller till största del från utsatta fåglar och dess ättlingar. Trots att antalet fåglar har ökat senaste åren, befinner sig den svenska populationen fortsatt på en kritiskt låg nivå vilket gör risken för slumpmässiga utdöenden stor. Behovet av fortsatt populationsförstärkning bedöms därför som stort för att säkerställa en fortsatt ökande population i Mellansverige.

Arten behöver lövrika skogar med stor mängd död lövved. Minskningen av arten beror på en motsvarande minskning av denna typ av livsmiljöer. Sedan många år pågår ett omfattande restaurerings- och skyddsarbete från såväl Naturskyddsföreningen, myndigheter och flera skogsbolag för att återskapa och skydda lämpliga livsmiljöer. Naturskyddsföreningen har sedan 1995 ansvarat för Projekt vitryggig hackspett och arbetet för att bevara arten spänner över en lång rad olika aktiviteter och åtgärder bland annat populationsövervakning, populationsförstärkning, stödutfodring, ringmärkning, biotopkarteringar, direktkontakter med skogsbruket och myndigheter samt biotoprestaurering. Ytterligare en viktig del av Naturskyddsföreningens bevarandearbete med vitryggig hackspett handlar om att bidra till kunskapsuppbyggnaden kring arten, dess ekologi och livsmiljöer. Samarbete sker därför med flertalet forskare kring studier som bland annat utvärderar effekten av restaureringsåtgärder. Vitryggig hackspett omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter. I såväl tidigare åtgärdsprogram som reviderad åtgärdstabell pekas utsättning för populationsförstärkning ut som en viktig åtgärd. Naturskyddsföreningens Projekt vitryggig hackspett har under 2024 uppdaterat uppfödnings- och utsättningsstrategierna. Strategierna förankras med Naturvårdsverket och är samordnade med den reviderade åtgärdstabellen. Utplanteringarnas omfattning beräknas till max 20 individer per år. Verksamheten bedrivs i övrigt i nära samförstånd med berörda myndigheter och markägare.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Enligt 41 § jaktförordningen (1987:905) är det inte tillåtet att sätta ut vilt i frihet. Enligt samma paragraf andra stycket får Naturvårdsverket i det enskilda fallet besluta om undantag från detta förbud.

Av förarbetena till jaktlagen (prop. 1986/87:58, s 21 och 68) framgår att utsättning av vilt är en sådan åtgärd som kan vidtas i viltvårdande syfte. Vidare framgår av förarbetena att målet för viltvården bör vara att bevara de arter som tillhör landets viltbestånd och främja en lämplig utveckling av viltstammarna med hänsyn tagen till allmänna och särskilda intressen.

Naturvårdsverket bedömning

Utsättning av vilt är som huvudregel förbjudet och undantag från förbudet ska enligt Naturvårdsverket meddelas restriktivt.

Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer om *utsättning av vilda växt- och djurarter i naturen* (Dnr 401-3708-08 NI) ska utsättningsinsatser med syftet att förstärka populationer vara väl underbyggda, förankrade och ha en god möjlighet att lyckas. För vetenskaplig bedömning och kvalitetssäkring av åtgärder är det viktigt att samarbete eller samråd sker med sakkunniga experter på universitet och högskolor.

Innan undantag medges gör Naturvårdsverket en samlad bedömning av ovanstående samt följande kriterier:

- om utsättningen är en åtgärd med viltvårdande syfte,
- om arten förekommer eller har förekommit naturligt inom aktuellt område tidigare,
- utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda,
- möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området,
- om orsaken till artens försvinnande eller minskning är känd och i sådana fall åtgärdad, samt
- om det finns ett nationellt åtgärdsprogram för arten, där utsättning pekas ut som en åtgärd.

Viltvårdande syfte och förekomst

Vitryggig hackspett förekommer naturligt i Sverige. Enligt senaste rödlistan faller arten under kategorin akut hotad. Naturvårdsverket gör bedömningen att det föreligger ett viltvårdande syfte, då avsikten med utsättningarna är att stärka den befintliga populationen av vitryggig hackspett.

Utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda och möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området

De erfarenheter som finns genom Naturskyddsföreningens projekt Vitryggig hackspett visar att utsättningarna har bidragit till återetablering av arten.

Orsaken till artens nedgång är känd och i sådana fall åtgärdad

Orsaken till artens primära nedgång är känd och projektet arbetar med att återskapa och skydda lämpliga livsmiljöer i samråd med flera aktörer.

Nationellt åtgärdsprogram för arten där utsättning pekas ut som en åtgärd

Det finns ett nationellt åtgärdsprogram för vitryggig hackspett där utsättning föreslås som en åtgärd.

Vetenskaplig bedömning och kvalitetssäkring

Projektet redogör för samarbeten med universitet eller högskolor.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl ur bevarandesynpunkt att bevilja undantag och godkänna utsättning av

fångenskapsuppfödda vitryggiga hackspettar i syfte att stärka den svenska populationen. Naturvårdsverket bedömer att beslutet behöver förenas med vissa villkor.

Övrigt

Detta tillstånd fråntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd som kan komma att krävas för att få genomföra verksamheten. Sådana tillstånd kan, utöver dispens från berörd myndighet för utsättning i skyddade områden, t.ex. vara tillstånd från länsstyrelsen för att hålla fåglarna i hägn, tillstånd från Jordbruksverket för att förvara och transportera fåglarna. Naturvårdsverket vill även uppmärksamma projektet om att delar av verksamheten kan omfattas av EU:s djurhälsoförfordning (EU) 2016/429 (AHL) med tillhörande författningar.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschefen Hanna Ek efter föredragning av vilthandläggaren Jen Edgren. I den slutliga handläggningen har även deltagit ÅGP-handläggaren Pavel Bina.

Hanna Ek

Jen Edgren

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga

Kopia till:
Berörda länsstyrelser
Berörda regioner vid Polismyndigheten
Jordbruksverket
Naturhistoriska museet

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.